



# OKÉNKO

## DO FARNOSTI

**Ročník XV**

**únor 2006**

**číslo 2**

### na zábavě

tolik let  
se snažím  
ale nemohu vůbec  
chytit tvůj rytmus  
motám se na parketu  
škobrtám  
slyším jinou hudbu  
mně bližší a snažší

dej zahrát hlasitěji Pane  
nebo tu druhou kapelu umlč  
takhle se nedokážu shodnout

*Waclaw Oszajca  
přeložil František Xaver Halaš*



Foto: Zdeněk Lín

### vodem

Letošní rok vyhlásil pan biskup Dominik Duka rokem Písma svatého. Porozumění Bibli má proniknout do farností i do našeho duchovního života.

Všimli jsme si Angely Merkelové, nové německé kancléřky. Zvítězila-li ve volbách žena z „východního Německa“, musí být o hodně lepší než chlapi. Před Bushem se zminila o mučení iráckých zajatců v Iráku a před Putinem o zvěrstvích v Čechensku. Jako Putin umí dobře německy, tak Merkelová rusky. Začíná slibně, kéž by vydržela.

„Svoboda tisku dovoluje zveřejnění karikatur Mohameda“, ale úcta k přesvědčení druhého nám brání využívat všechna práva. Kdo hledá smysl života, váží si toho, co nachází, a váží si přesvědčení druhého. Davy muslimů reagují ovšem nevhodně učením Koránu.

Nenechme se otrávit korumpovatelností některých vysokých státních úředníků. Alespoň vidíme, jak důležité je nepřestávat si pěstovat citlivé svědomí. /v

### VÍME ČI NEVÍME?

Císař šel se sluhou na lov. Při výstřelu si zlomil palec a začal naříkat. Sluha mu palec ovázal se slovy: „Jasnosti, nikdy nevíme, co je pro nás dobré a co zlé.“ Podrážděný císař se vztekl a shodil sluhu do propasti. Šel sám dále, když tu ho přepadli divoši a odvedli k náčelníkovi. Chtěli přinést lidskou oběť svým bohům a teď se jim naskytla příležitost. Ale šaman zjistil, že muž je poraněný a odmítnul ho, neboť oběť nesměla mít žádnou vadu. Císaře vyhnali z tábora a ten ihned pocítil výčitky svědomí nad sluhou. Utíkal k propasti, hodil tam provaz a sluhu vytáhl s prosbou za odpuštění. Ale on pánovi odpověděl: „Jasnosti, nemáte se mi za co omlouvat, neboť jste mi vlastně prokázal velkou službu. Zachránil jste mi život. Kdybyste mne nehodil do té díry, šel bych dále s vámi a divoši by si právě mne zdravého vyvolili za svou oběť a zabili. Jak Jeho Jasnost vidí, nikdy nevíme, co je pro nás dobré a co zlé.“

Křesťanům začne 1. března doba přípravy na Velikonoce. To je výzva k úvahám o smyslu utrpení a bolesti v lidském životě. Už teď je totiž možno odhalit mnoho z tohoto nejtajemnějšího údělu člověka. Nebojte se propasti!  
*Jan Rybář*

Teď jsem četla v knížce N. Leskova Neuvěřitelní lidé: „Kde není duchovního učení, tam ani dobra není. Křtít, to dovedou všichni, ale slovu učit, na to jsou leniví.“ /MJ

Nemravný režim zcela přirozeným způsobem obsazuje nejlepší místa nejhoršími lidmi.

Dobrý člověk je jako drahocenný dar. Můžeš ho dát do vitríny, nebo se radovat z jeho obsahu. Je jen na tobě, jestli ho budeš mít před očima nebo v srdci. /MM

**M**istr si vzal za cíl systematicky bořit každé učení, každou víru, každý pojem božství, neboť tyto věci, původně myšlené jako ukazatele, se nyní chápaly jako popisy.

Rád citoval východní pořekadlo:

„Když mudrc ukazuje na měsíc,  
tupec vidí jenom prst.“

*Antony de Mello, SJ*

Na konci minulého roku vyšla ve Vyšehradu kniha Jana Hellera „Podvečerní děkování“. Prof. Heller je naším nejpřednějším znalcem Starého zákona, vynikajícím biblistou a religionistou (odborníkem v oboru náboženství). Přetiskujeme podstatnou část z jeho článku o převtělování. Celý text článku vám nabízíme na web. stránkách naší farnosti: [www.letohrad.farnost.cz](http://www.letohrad.farnost.cz) Knihu si můžete vypůjčit na faře.

## PŘEVTĚLOVÁNÍ ČILI KOLOBĚH ŽIVOTŮ

### 1. Název

Jde o nauku indickou, která se v sanskrtu nazývá samsára (někdy psáno také sansára). Stará hebrejšťina věc samu nezná, a proto pro ni nemá ani výraz, ale středověká hebrejšťina, jmenovitě kabala, už ano a nazývá ji gilgul. Gal je hebrejsky kolo či kruh, takže gilgul znamená vlastně kroužení či kolotání. Řekové, a to už v klasické době, tuto nauku znali a nazývali ji metempsychóza. Ve slově je předložka meta, která může mít podle souvislosti řadu významů, zde ji lze přeložit asi nejlépe „přes“. Em z en je v (něčem), psyché je duše, takže adjektivum empsychós znamená oduševnělý, oživlý, souvislosti pak „znovu vybavený duší“ (která se vrací). – V latině se tento jev nejčastěji popisuje termínem reinkarnace. Re je znovu, caro je maso či tělo, předložka in je do. Takže jde doslova o znovuvtělení. V němčině je nejběžnějším výrazem Seelenwanderung, tedy putování duší.

### 2. Typologie

Chceme se zde věnovat reinkarnaci jako kosmickému principu, známému především z Indie. Z ní nepochybně pochází rozpracování tohoto pojetí jako základ více méně všech indických systémů.

### 3. Vznik

Nedovedeme jej datovat přesně. Jistě pochází z hlubin starověku. Herodot se domníval, že je to nauka původně egyptská (II, 123), ale zřejmě se mýlil. Byl starým Egyptem fascinován, a tak odvozoval z úctyhodné staré egyptské kultury všechno možné. ...

... Egyptané zřejmě neměli vypracovanou nauku o systematickém a trvalém koloběhu všech duší. Podobné je to s Kelty. Caesar (Zápisky o válce galské II, 14) a Diodor (V, 28) se sice zmiňují o tom, že prý stěhování duší byl důležitý prvek tajného učení druidů, kněžské vrstvy Keltů, ale zmínky jsou málo zřetelné a neprokazují dostatečně, že Keltové opravdu zastávali (indickou) podobu reinkarnace.

Tu však nepochybně znali někteří myslitelé starého Řecka. Zmínky jsou u řady autorů: orfikové, Ferekydes, Pythagoras, Empedokles a zvláště Plato a novoplatonik Plotinos. Novoplatonici byli pak v pozdější době, jmenovitě helenistické, hlavními zastánci

reinkarnace. Také u některých římských básníků jsou narážky, zvláště u Vergila (Aeneis VI, 748). Učili, že tělo je vězením, ba hrobem duše, která do něho upadá - vtěluje se – pro své minulé hříchy. ...

### 4. Indická podoba

Z bohaté náboženské literatury staré Indie lze doložit, že nauka o převtělování se stala v této zemi dogmatem, které tam pak bylo ústředním bodem celé metafyziky. Náznaky v nejstarší vrstvě, tedy ve Védách, nejsou jednoznačné a vykládají se různě. Ale už v Upanišádách kolem roku 800 př. Kr. je toto učení zřetelné. Kde se vzalo? Má asi několik kořenů: a) prvním je nejspíše přesvědčení, že fyzickou smrtí život nekončí, nýbrž nějak pokračuje dál. To, co přežívá můžeme pro zjednodušení označit souborným termínem „duše“. Věc je ovšem v pozadí složitější, výraz „duše“ má poněkud jiný obsah v Indii, jiný ve starém Egyptě, jiný v semitském starém Orientě a jiný u Řeků. O tom je celá literatura. Ale to zatím ponechme stranou a zůstaňme u základního a souborného významu tohoto výrazu. Kam se duše po smrti poděje? Do nebe, do pekla, ještě jinam? Odpověď indická zní: Vtěluje se do jiného tvora. – b) Dalším kořenem je představa o kosmické spravedlnosti. Co kdo způsobil,

v celém souboru či posloupnosti životů, kterými duše prochází. Co způsobila v jednom životě, musí odčinit v druhém. Anebo v tom druhém získá odměnu za vše dobré, co vykonala v tom minulém. V pozadí je prastarý problém, kterému odborně říkáme theodicea, theos je řecky bůh, dicea nesouvisí s latinským dico = říkám, ale s řeckým díké (či starším (dikaiosyné), tj. spravedlnost. takže theodicea je doslova „ospravedlnění boha“, když ho lidé obviňují, že může za všecku bídu ve světě a ačkoli je všemohoucí, nezabránil jí, ale nechal nás „v tom“. Tento problém se vyskytuje v mnoha náboženských systémech. Systémy, které zdůrazňují boží svrchovanost (židovství a křesťanství, svým způsobem i islám), mají s theodiceou menší problémy než ty, kterým jde o to, aby boží spravedlnost příliš nepřekračovala lidské představy o spravedlnosti. To je případ Indie. A tak se úsilí vysvětlit svět jako spravedlivý, stává jedním z podstatných kořenů nauky o převtělování. – c) Třetím kořenem této nauky se jeví některé lidské zkušenosti a zážitky: Nejen na konci života (tunel a světlo), ale i v životě samém, např. zážitky „děja vu“, tj. zážitek „už viděného“. Kdy a kde? V minulém životě, odpovídá Ind. ...

### 5. Rozšíření

Z Indie se šířila nauka o převtělování na všechny strany – na sever do Tibetu a Číny, na východ do Zadní Indie, na jih na Ceylon čili Srí Lanku i po Indonézii. Tam všude starší hinduismus a postupující buddhismus zastavil až nápor islámu. Pravověrný islám, pravověrné židovství i křesťanství nauku o převtělování vždy odmítaly. Ale na jejich okraji se vyskytovali nepravověrné proudy, které toto učení přijímaly. V islámu to bylo v západní Persii, v židovství v kabale a chasidismu. Také ve starověkém, synkretickém manicheismu.

Nauku o převtělování zastávali i křesťanští gnostici, prý už Šimon Magus, Basilides, Karpokrates. Jejich učení bylo ovšem odsouzeno jako kacířské. Nicméně se vracelo, prý je zastávali i středověcí jihofrancouzští katarí. – V nové době jsou zmínky o něm u mnoha myslitelů, ačkoli není zřetelné, zdali oni sami toto učení drží – od Kanta až po mysticky zaujatého Goetha.

Horlivé zastánce mělo toto učení u teosofů (H.P.Blavatská, Annie Besant) a u antroposofů (Rudolf Steiner), samozřejmě i u spiritistů (Allan Kardec) a dalších skupin, které tíhnou k náboženskému míšení čili k synkretismu. Nad jeho současným pronikáním do západní kultury se ještě zamyslíme.

### 6. A co bible?

To je závažná otázka; jsou lidé domnívající se, že tuto nauku lze najít v bibli, ba dokázat, že je dobře biblická. Určitě není. Ale postupujme opatrně:

Podívejme se nejprve do starého Předního Orientu, konkrétně do semitské oblasti, do prostředí, v němž vznikl Starý zákon. To



Foto: Radomír Jirsák

musí odčinit nebo být za to nějak potrestán. Když však hledíme na jednotlivý lidský život, bývá v něm podíl odměn a trestů nevyvážený. Ale zákon příčiny a účinku, karmán, přece nemůže být nespravedlivý. Odtud se jako řešení podává, že tato vesmírná spravedlnost nefunguje v jednotlivém životě, ale

je můj vlastní obor, tam jsem více méně „doma“. Mohu říci s odpovědností, že starý předsemitský (např. sumerský) i pak semitský Orient samsáru v její indické podobě neznal. Sestup do podsvětí i návrat z podsvětí ovšem znal, ale nešlo o systém odplaty. Doklady, které pro to někteří hledají ve starých textech, ať jde o Epos o Gilgamešovi nebo Starý zákon, jsou mylné, lidé si do těchto textů promítají to, co v nich chtějí vidět. Tak např. jevy spiritistické Starý zákon zná, ale zakazuje je (Dt 18,9-13, viz věštkyňni z Endor 1Sam 28 a rozsudek nad Saulem 1Pa 10,13-14).

I v Novém zákoně jsou místa, kterých se zastánci samsáry dovolávají. Nejběžnější je Jan 3,3: „Nenarodil-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ – v řeckém znění evangelia je předpona anó, která sice může znamenat znovu, ale zároveň a zde asi především znamená „shůry“. Nejde tedy o opětovné narození, ale o zrození shůry, tedy z Ducha svatého, jak ostatně vykládá Ježíš v dalších verších. Znovu opakuji: mohu bezpečně říci, že v bibli o převtělování není nic, leda si v ní něco překroutime po svém.

A proč je celá křesťanská pravověrná tradice, ať katolická nebo evangelická, proti této nauce? Lze to vysvětlit dost jednoduše: Nauka o převtělování – třeba nepřimo – tvrdí, že si každý své viny musíme odčinit sami, že tedy neplatí, neexistuje boží milost. Bůh je podle oné nauky neosobní, je totožný se všejsoucнем, vlastně nemá a nemůže do ničeho sám mluvit. Jsme odkázáni na veliký kosmický mechanismus. Můžeme do něho nahlížet, a tak vlastně neexistuje nějaké tajemství, které by nás přesahovalo, vše je uchopitelné.

Odtud se také podává odpověď na závažnou a aktuální otázku: Proč se víra v převtělování v posledním čase tak výrazně šíří v západní kulturní oblasti? Jako religionista slyším dotazy, v jejichž pozadí je zřetelná touha, abych víru v převtělování potvrdil a pokud možno ji i uvedl do souvislosti s biblickým poselstvím – křesťanským učěním. To nemohu, ale já se spíše pokouším osvětlit sobě i druhým, proč má dnes toto učení tak velkou přitažlivost.

### 7. Šíření samsáry v dnešním západním myšlení

Proč tedy má tato nauka tak velkou přitažlivost pro současného západního člověka? Proč se tak šíří po světě včetně naší země? – Jistě je tu víc faktorů. Jeden z nich je v tom, že nová doba, stále postupující sekularismus a materialistický obraz světa vytvářejí v širokých vrstvách nechuť ke křesťanství, především v jeho církevní tradiční podobě. Ale nejen to. Novodobý člověk chce být svézákonný, autonomní, nechce nést odpovědnost před někým, kdo by stál nad ním. Chce být svým vlastním pánem. A tak má – asi stále větší – odstup od všech náboženských systémů, hlásajících osobního Boha. To se pak ovšem promítá do celé společ-

nosti. Jenže ono to má zvláštní důsledky pro člověka samého. Sice sesadil Boha z nebes a škrtá hodnoty, které souvisejí s vírou, ale o to víc ztrácí smysl života (možná přesněji: nedohlédne k němu) a bojí se smrti jako posledního ukončení a zmarnění svého sebeprosazování, na němž lpí celou silou svého nitra. Došlo to tak daleko, že se ve „slušné“ západní společnosti o smrti téměř nemluví, byla tabuizována.

A zde některým lidem tohoto obzoru samsára poskytuje (údajnou !) útěchu: Smrt není konec, narodím se znovu, budu žít dál a užiju si všeho, co jsem v minulém životě zameškal. Takže smrt není třeba brát tak vážně.

Všimněme si, že takový přístup či pohled je úplně opačný než ten původní indický. Tam je v pozadí věčná spravedlnost a zákon odplaty, karmán, a nikoli „si dál užít“. Indovi je cílem se z koloběhu duší co možno vymanit a odejít do nirvány, kde vyhasíná individuální vědomí, asi jako když se kapka vody navrátí do moře a rozplyne se v něm. To je v indickém pojetí jádro vykoupění, zbýt se svého já, své sebestřednosti, svého ulpívání, své žízně po sebepotvrzení. Indové vědí, že dokud lpíme každý sám na sobě, jsme v otroctví a nedojdeme klidu a vykoupění.

A zde se teprve objevují obdoby s křesťanstvím, ale v docela jiné rovině, než by chtěli laciní křesťané a laciní zastánci samsáry. Ježíš říká, že kdo chce svou duši zachovat, ztratí ji. A kdo ji ztratí, ten ji získá (Mt 10,39 par.).

Ovšemže tu vyvstávají i další otázky: Je Ježíšovo „ztracení duše“ totéž co v učení indickém? Někjaké rozdíly tu budou. Jsou podstatné či ne? To vše bude nutno promyslet a přezkoumat. Zde to zatím ponechme stranou. Jedno je však zřetelné. Pro mnoho Evropanů, uchýlivších se k samsáře, jde o stezičku, jak své vlastní já uchránit před zánikem a při tom se vyhnout nežádoucímu setkání s Bohem. A tím moci pokračovat v životě podobně neodpovědném, jako byl ten minulý. To je zneužití, obrácení znamének plus a minus, cesta do neblahých hlubin.

### 8. Religionistický pohled na samsáru

V religionistice je důležité sledovat nejen kde a jak co vzniklo, či odkud co pochází, ale také jakou to má funkci v příslušném kontextu a jak se tato funkce posouvá či obměňuje. Už jsme se zmínili o tom, že v odchylném kontextu, tj. v současném západním myšlení to může dojít tak daleko, že výsledná funkce je (téměř) opačná než ta původní. K tomu je třeba připojit ještě několik dalších poznámek či hledisek.

To první je principiální: Jakmile se od našeho časoprostorového světa vzdálíme a postoupíme někam za jeho hranice, nejsme sice ihned a automaticky v iluzích, jak tvrdí materialisté, ale ocitáme se v oblasti, o níž nemůžeme vypovídat přímo, nýbrž jenom v průměrech a obrazech, do nichž vždy proniká i značná složka subjektivní. Takže nau-

ka o samsáře není přímý popis zásvětového tajemství, ale indická představa o tom, jak funguje kosmická spravedlnost. Je to nauka po staletí tříbená a promyšlená a jistě se snaží složit do jednotné koncepce soubor jevů, které lze jen těžko vysvětlit a uvést na společného jmenovatele. V podstatě je to pokus vystihnout nevystižitelné. Proto podoba takového pokusu je vždy zároveň vázána na dobu a místo, kde vznikla, na rozhled a kulturní tradice těch, kdo s ní přicházeli, kdo ji formulovali nebo přeformulovali.

Religionista se zeptá: Co je na tomto pokusu závažné? Co je tu alespoň relativně konstantní? Jaký je hlavní či poslední záměr (intence) takového pokusu? – Na to lze odpovědět asi poměrně jednoznačně: Těm, kdo ji vytvářeli a promýšleli, předávali a hájili, šlo především o to, že kosmická spravedlnost platí. Že poslední slovo ve vesmíru nemá morální chaos, ale řád. Že tedy nežijeme ve vesmíru chaotickém a nesmyslném, ale uspořádaném a smysluplném. O něco podobného jde ovšem ve všech promyšlených náboženských systémech. Nesnášíme chaos, tušíme v něm oprávněné síly smrti, a tak si v hloubi srdce žádáme řád, který drží vše pohromadě.

Jenže pozorování jednotlivého lidského života ukazuje, že tu jsou lidé nedobří, a přece úspěšní, a naopak lidé dobří, ale neúspěšní. Nad touto otázkou se zamýšlí také proslulý žalm 73, jeho řešení je ovšem jiné. Samsára tvrdí: I fenomén života a jeho vztah ke kosmické spravedlnosti je třeba vidět nadindividuálně! Spravedlnost platí, ale v jednotlivém lidském životě máme před očima jen její nescelené úlomky. Teprve součet životů, jejich posloupnost, jejich integrál, tvoří celek, z něhož lze vyčíst smysl. Je to tak nebo není? Religionista nechce nikoho získávat, nýbrž nejdříve co nejpřesněji popsat a vysvětlit.

Religionista tedy neříká: „Tak to je“ nebo „tak to není“, ale říká co možno střízlivě a věcně: Na otázku kosmické spravedlnosti a řádu vesmíru odpovídá indická tradice naukou o samsáře. Její přesvědčivost závisela nebo dodnes závisí na tom, nakolik dokáže scelit a vysvětlit jevy, které v jiných koncepcích zůstávají bez kontextu, ojedinělé a těžko vysvětlitelné. To se této indické koncepcí dařilo a mezi lidmi určitého typu daří dodnes. ...

### 9. Závěr

Zatím zůstaňme klidní a především se smířme s tím, že – jak říká apoštol – poznáváme jen zčásti. O tom, zda je vesmír smysluplný, rozhoduje vždy víra. Nevěřím, že vesmír má jen ten smysl, který mu my sami přičítáme nebo do něho promítáme. Stejně nemohu věřit, že žádný smysl nemá. Věřím, že smysl má, ale ten – alespoň zde a dnes – přesahuje naše poznání, ba možnosti našeho poznání. Je transcendentní. Je lepší a hlubší, než si my zatím umíme představit. A to je důvod k radosti.

je věnován ekumenickému snažení, setkáním a modlitbám. Není to jen tak, máme za sebou dlouhou historii a za tu dobu se leccos nahromadilo. Loni mě požádal evangelický časopis Setkávadlo o článek na tohle téma a tak vás s ním seznámím. J.P. Sartre ve svém životopise napsal: „V sedmi letech jsem žil s ovdovělou matkou u protestantského dědečka a katolické babičky. U stolu se jeden vysmíval víře toho druhého. Ne ze zlomyslnosti, ale byl to zvyk zděděný už po předcích. Vyvodil jsem z toho, že obě vyznání nestojí za nic.“ To se stalo roku 1912. S tím Sartre vstoupil do života a zjevně ho to poznamenalo na celý život. Od té doby uplynulo hodně vody a tak jsme měli možnost se polepšit.

V roce 1990 časopis Reflex uveřejňoval postupně sérii článků o jednotlivých křesťanských církvích, Potomci Kristovi. Přečtěte si kousek ze závěrečného článku: „Všichni, kteří mi v uplynulých týdnech vykládali Písmo, byli vlídní a sympatičtí lidé. Začínám o ně mít strach, protože na závěr každého večera se mi můj průvodce (až dosud mírný a tolerantní) zahleděl do očí a řekl: Měl bys o těch věcech přemýšlet a vybrat si. Závisí na tom věčný život nebo smrt tebe a tvých blízkých. Ano, ostatní křesťané jsou si ce bratři v Kristu, nic proti nim nemáme a podstatné je obecenství s Bohem. Ale přece jen. To, co dělají... vždyť se podívej, Písmo to říká jasně...“ A Písmo mi podruhé, potřetí, popáté zcela jasně ukázalo, že pravda je právě zde a ti ostatní...“ ač je nám to opravdu, ale opravdu líto.“

Jistě jste se zděsili stejně jako já tehdy, při četbě Reflexu. Takhle vypadáme před tváří venkustojícího člověka! A nejenže tak vypadáme, jsme opravdu takoví. Ve chvíli, kdy zapomeneme na Ježíšův požadavek změny smýšlení a na to, že nikdo není dobrý jenom jediný Pán Bůh. Pak musí nastoupit apoštol, protože připomenutí sv. Pavla Timotejovi platí i nám: „Naléhavě domlouvej bratřím, aby se nepřeli o slova, není to k ničemu.“ (2 Tm 2,14).

Všechno si dovedeme odůvodnit, dokonce z Bible samotné. Ještě že tu máme společné Prohlášení Světového reformovaného svazu a Vatikánu: „Protože ve styku s Bibli vycházíme každý ze svých tradic, máme sklon k tomu, slyšet Boží slovo rozdílně: i ústředním výpovědím rozumíme z různých pojetí a zdůrazňujeme je různým způsobem... Právě v této interpretaci se vyvinuly různé formy tradice, přičemž občas spolupracovala snaha legitimovat svou vlastní praxi.“

A jako katolík musím připsat ještě slova koncilního Dekretu o ekumenismu: „Za duši veškerého ekumenického snažení nutno považovat obrácení srdce a svatost osobního života ve spojení s modlitbou.“

Před čtyřiceti lety jsem jako mladý kněz na pomaturitním setkání vyslechl od svého spolužáka, který nepatřil do žádné církevní obce, nečekanou výtku: „Ty mluvíš o Pánu Bohu jako by to byla židle nebo stůl.“ Teprve později mi došla naplno nejen oprávněnost jeho slov, ale i vzácnost Boží. A dochází



Foto: mgr. Radoslav Breclj (SR)

mi to často i dnes. Jsem šťasten u vědomí Boží velikosti. Jeho důvěry ke mně, jeho trpělivosti se mnou a s námi.

Proto ekumenismus neznamená pro mě žádný problém. Jediným problémem jsem já sám.

Pavel Kuneš – Věstník farnosti u kostelů sv. Mikuláše a sv. Václava v Praze

Muslimy je často vidět s růžencem. Při modlitbě rozjímavě opakují 99 x jedno z 99 „nejkrásnějších jmen“ Božích. Růženec mívá 99 zrn (má-li 33 zrn, modlí se na růženci 3x). Tento zvyk se odvolává na dávnou tradici: „Bohu náleží 99 jmen, sto bez jednoho. Neboť jemu, Jedinému, se líbí, když je označován všemi těmi jmény: „Kdokoli zná těch 99 jmen, vejde do ráje. Bůh má nejkrásnější jména, modlete se k němu těmito jmény:

Dobrodinec	Vidoucí
Milosrdný	Pozorný
Král	Soudce
Krásný	Spravedlivý
Pokoj	Vznešený
Věrný	Pozorovatel
Ochránce	Dobrotivý
Mocný	Velkodušný
Napravovatel	Příjemný
Veliký	Oslavený
Tvořivý	Velkolepý
Stvořitel	Strážce
Pořadatel	Živitel
Shovívavý	Správce
Vladař	Velebný
Dárce	Šlechtný
Obdarovatel	Bdící
Vítězný	Ten, který vyslyší
Poznání	Moudrý
Ten, který otvírá srdce	Skvělý
Ten, který zavírá srdce	Milující
Ten, kdo ponizuje	Všemohoucí
Ten, kdo povyšuje	Svědék
Ten, kdo dává důstojnost	Pravda
Ten, kdo ji odnímá	Silný
Neochvějný	Přímý
Svatý	Odpuštění
Chvályhodný	Mstitel nevinných
Vševědoucí	Dobrý
Základ	Vládce království
Živý	Pán vznešenosti a velkorysosti
Tvůrce života	Laskavý
Ten, kdo vzkřísí své tvory	Nestranný
Tvůrce smrti	Shromažďovatel
Majetkem oplývající	Soběstačný
Původce	Bohatý
Neměnný	Ten, kdo má v rukou statky
Jediný	Ten, kdo je rozděljuje
Věčný	Ten, kdo je přiděluje
Láskyplný	Světlo
Obezřetný	Nepomíjející
Prozíravý	Slavný
První	Všeobjímající
Poslední	Vůdce
Zjevený	Imanentní
Skrytý	Dokonalý
Důstojný	Ušlechtilý
Dobrodinec	Tvořivý
Ochránce	Trpělivý
Mírný.	

Sté jméno je nevyslovitelné, je známé jen tomu, komu je Bůh sdělil.

## CHCEME BÝT ZNAMENÍM NADEJE A SMÍŘENÍ

Výňatek z rozhovoru s novým představeným komunity Taizé bratrem Aloisem

Přibližně 50 tisíc mladých křesťanů z různých částí Evropy se na přelomu roku zúčastnilo další ze série Evropských setkání mládeže, tentokrát v italském Miláně. Setkání už téměř třicet let organizuje ekumenická komunita Taizé se sídlem ve stejnojmenné vesničce ve francouzském Burgundsku. Společenství zhruba 100 bratrů z nejrůznějších křesťanských denominací usiluje od svého založení v roce 1942 o smíření mezi křesťany. Na letošním milánském setkání poprvé chyběl zakladatel komunity Taizé, bratr Roger Schütz. Po jeho násilné smrti vloni v létě převzal vedení komunity jedenapadesátiletý bratr Alois, jehož Roger Schütz jmenoval za svého nástupce už v roce 1998. „Semínka naděje, která bratr Roger zasel, určitě porostou dál,“ říká bratr Alois v exkluzivním rozhovoru pro KT.

**Během pohřbu bratra Rogera, na který se sjeli zástupci nejrůznějších křesťanských církví a denominací, znovu vystoupila do popředí otázka intercommunio (společné slavení Večeře Páně - pozn. red.). To je v katolickém prostředí stále horké téma – kanonické právo ho povoluje jen ve výjimečných případech. Jak se s tím vyrovnáváte u vás?**

Bratr Roger se celý život snažil vybudovat komunitu bratrů, která je pevně zakotvena ve svých církvích, ale zároveň žije v opravdovém společenství. On sám vyšel z evangelického prostředí, ale v těsném kontaktu s papežem Janem XXIII. zjistil, že je skutečně možné se usmířit. Zjistil, že nemusíme stále jen diskutovat o tom, jak bychom se mohli v budoucnu usmířit, ale že první krok můžeme udělat už nyní. Tento postoj vychází z objevování různých darů jednotlivých církví a papež Jan XXIII. na něj navázal. Jedna z klíčových myš-

lenek II. vatikánského koncilu je, že je možné uskutečnit vzájemnou výměnu darů mezi různými církvemi.

Komunita v Taizé vyrostla z protestantských kořenů. Bratr Roger chtěl, aby se k ní co nejdřív připojili katolíci, ale ještě v 50. letech to nebylo možné. V 60. letech pak přece jen přišli první katoličtí bratři a bratr Roger řekl: „Ještěli opravdu chceme být jed-

no, musíme přijímat Tělo Páně společně.“ A s povolením místního katolického biskupa i s vědomím předsedy Francouzské biskupské konference začali společně přijímat eucharistii.

Pro nás bratry je to znak plného společenství. Po této cestě jdeme dodnes a čím dál víc zjišťujeme, jak naše malá komunita čerpá právě z této výměny darů jednotlivých církví. Například protestantské církve ve své historii kladly velký důraz na četbu a výklad Božího slova – to je něco, co katolická církev od II. vatikánského koncilu znovu objevila. Je nám jasné, že se zde přístupy různí. Hodně záleží i na situaci místních církví a farností. Tyto věci musí postupně vyrůst zevnitř jednotlivých církví a mám velice silný pocit, že se to postupně děje. Pro nás jako komunitu je intercommunio jediná cesta, jak tvořit plné společenství a chceme tuto zkušenost předávat dál. Chceme být jakýmsi znamením jednoty, ale nechceme do toho nikoho nutit.

**Netajíte se silným vztahem k České republice. Co pro vás znamená?**

Velice silně cítím, že tam mám kořeny. Moji rodiče – sudetští Němci - žili až do konce 2. světové války v malé vesnici v západních Čechách. Když jednou přijeli do Taizé, říkali: „Tady je to stejně malé jako tam u nás doma.“ V 80. letech jsem se s nimi vydal zpátky do Čech a navštívili jsme vesnici i otcovy přátele, kteří tam stále žili. Ti lidé se pořád starali o hrob mé prababičky. To mě velice



Foto: Zdeněk Habr

zasáhlo. Cítil jsem, že z Taizé můžeme pracovat na smíření a že v tomto směru máme co dohánět! A to v celé Evropě - Němci a Češi, Srbové a Chorvati... Právě posledně jmenovaní sem v létě přijeli a říkali: „Tady spolu můžeme otevřeně mluvit.“ A na obou stranách byly přítom rodiny, které ve válce trpěly. Dokázaly si ale naslouchat. To je pro

## ZASLÍBENÁ ZEMĚ

Radostná zvěst ukazuje vždycky do budoucnosti, na nová místa, k zaslíbené zemi. Někdy neukazuje zpět s výjimkou případů, kdy potvrzuje volání k víře v Boží budoucnost. V tom je ironie křesťanských dějin: mnohdy se v nich pohlíželo zpět do starých dobrých časů víry a zázraků, zpět do dob, kdy Bůh byl ještě Bohem, kdy žili velcí proroci.

Jak to, že se Boží Slovo stalo tou konzervativní věcí, tím skrytým strachem, který drží člověka dole, který nás stahuje k (obvykle nedávné) minulosti? Je jasné, že jsme Božímu slovu nenaslouchali.

Slovo vždy ukazuje do budoucnosti a volá nás od našeho stavění svých model ven, posílá nás pryč od našich nejistot k jistotám a do budoucnosti, kterou Bůh pro nás připravuje. Křesťanství, podobně jako judaismus, je v základě náboženstvím, které hledí do budoucnosti, neboť bourá naše modly, pancíř naší povahy i naše obranné mechanismy a vede nás k důvěře v Boha budoucnosti. Víra je jistota uschopňující k nejistotě.

Richard Rohr

naše setkání v Taizé velmi důležité. Stejně tak se Evropané musí naučit naslouchat Afričanům. Často na ten první krok vzájemného zájmu a naslouchání zapomínáme.

Skutečnost, že první Evropské setkání mladých Taizé po pádu „železné opony“ proběhlo v Praze, byla jakoby prvním nakročením v celkovém smíření. Setkání poutníků z různých částí Evropy s lidmi v Praze, jejich přijetí v rodinách, obrovské stany na Letné, kde jsme se modlili – to bylo jako zázrak, znamení smíření.

**Vy jste tehdy údajně navštívil prezidenta Václava Havla.**

Ano. Chtěl účastníky setkání nějak pozdravit, ale byl pochopitelně velice zaneprázdněný. Navštívili jsme ho společně s výtvarníkem Matějem Formanem. Velice jasně si vzpomínám na jednu z myšlenek, které tehdy řekl: že společná sjednocená Evropa nemůže vyrůst bez duchovní dimenze. To mě velmi zasáhlo. Na tuto myšlenku Václav Havel navázal krátce po smrti bratra Rogera, kterého nazval jedním z pilířů sjednocené Evropy. Vidíte, to je krásné.

rozmlouval Josef Pazderka, KT 3/2006

## AKTUALITY



Ve středu 22. února přijedou do Domu kultury ústečtí ochotníci DS Vicena se známou hrou:

**Hrdý Budžes**

V sobotu 25. února v 19.30 hodin na Ostrově –

**přednáška Jana Čandy** o jeho pobytu v ukrajinském dětském domově. (Rozhovor v J. Čandou jsme uveřejnili v prosincovém Okénku.

V neděli 26. února v 15 hod. v Orlovně **koncert pěveckého sboru Campanula**

26. února v 17 hod. v evangelickém kostele - **přednáška Bernarda Martena**, evangelického faráře: Mise člověka a misie křesťana.

V úterý 28. února v 19 hod. v Domě kultury **koncert souboru Hradišťan**.

Popeleční středou 1. března začíná letošní **Čtyřicetidenní příprava na velikonoco**.

### ZÁPIS Z FARNÍ RADY konané 19.1.2006

1. Rada schválila odprodej 60 zpěvníků pro farnost Nekoř. Cena za kus 100 Kč.
2. Návrh koupit zařízení na ozvučení při přednáškách pořádaných farností byl vyřešen pořízením tohoto zařízení do Orlovny Jednotou Orel.
2. Přednáška Jana Čandy z pracovního pobytu v ukrajinském dětském domově bude 25. února.
3. Každou 1. sobotu v měsíci od 9 hodin bude na faře schůzka ministrantů.
4. 12. února budeme slavit ekumenickou bohoslužbu v evangelickém kostele.
5. Jakým poměrem rozdělovat peníze z nájmů internetového zařízení na kostele v Lukavici bude rozhodnuto na příštím zasedání FR.
6. Lenka Venclová zajistí únorový zájezd do divadla v Praze.
6. Dostali jsme nabídku koncertu židovské hudby. Jana Skalická vstoupí do jednání se zpěváky.
7. Plánované vystoupení souboru Hradišťan na svatováclavské slavnosti dojednáme na koncertě Hradišťanu v Letohradě 28. února.
8. Dostalo se nám značného počtu pochval za farní internetové stránky.
9. Hledáme ochotného kronikáře k vedení farní kroniky. Léta není dopisována. Naši předkové budou mít o nás sice dost zpráv (především z Okénka), ale pokračovat v psaní kroniky má svou cenu.
10. Sbírký ve filiálních kostelech pro jejich účely nejsou dovoleny.
11. Farní rada se příště sejde 16. února.

*zapsala Jana Skalická*

## Tříkrálová koleda 2006 skončila, a jaký je výtěžek?



Stalo se tradicí, že začátkem ledna je organizována v jednotlivých místech ústeckoorlicka prostřednictvím Oblastní

charity Ústí nad Orlicí Tříkrálová sbírka. Letos již po šesté vyšli do vašich domovů tříkráloví koledníci, aby vám zazpívali, přinesli radost a koledovali pro ty, kteří to nejvíc potřebují, kteří se mnohdy ne vlastním zaviněním dostali do svízelné situace a není v jejich silách ji řešit.

Prosit o peníze pro lidi v nouzi může být těžké. To totiž vyžaduje určitou dávku odvahy, pokory, lásky k potřebným a nadšení pro pomoc. Je to zároveň velká možnost podílet se na výchově malých a větších koledníků, i jejich doprovodu, na vnitřním růstu jejich osobnosti.

Mimo obnovení staré lidové tradice tříkrálových koledníků mnoho lidí dostává mož-

nost se zapojit do charitativní pomoci. Konáním této sbírky pomáháme rodinám a lidem v nouzi u nás i v zahraničí, sbírka napomáhá soucítění lidí s trpícími a potřebnými. Tato solidarita ve společnosti je protiváhou sobectví a vidění světa jen skrze úspěch a peníze. V lidech se posiluje sociální citění. Koledníci letošní Tříkrálové sbírky již koledování skončili. Následuje rozpečetování pokladniček a sčítání jejich obsahu na obecních úřadech. Poté budou peníze odeslány na centrální účet Sdružení České katolické charity, kde k nim budou přičteny peníze zasláné složenkami či převodem z bankovního konta dárce. Odtud pak budou peníze rozděleny podle předem schváleného klíče: 65% se vrací zpět do místa, kde byly peníze vykoledovány, aby zde podpořily místní projekty, 5% podpoří činnost centrály Sdružení České katolické charity, 15% diecézní charity, 10% humanitární fond pro pomoc do zahraničí, 5% tvoří režie sbírky.

V celé České republice bylo k dnešnímu dni (26. ledna) úředně otevřeno a spočítáno z celkového počtu 13556 pokladniček již 13314 pokladniček (tedy 98,2%). Dosavadní výtěžek činí 51.942.877,06 Kč. Celkový přehled o dosavadních Tříkrálových sbírkách si můžete prohlédnout na [www.uo.caritas.cz](http://www.uo.caritas.cz).

V královéhradecké diecézi 1 834 skupinek vybralo 7.036.361,50 Kč.

V ústeckoorlickém vikariátu 345 skupinek vybralo celkem 1.347.393 Kč.

V Letohradě 34 skupinek vybralo celkem 129.846 Kč.

Charita děkuje všem, kteří přispěli do této sbírky za jejich štědrost a ochotu se podílet s potřebnými, pro které je tato sbírka určena. Děkujeme také všem, kteří se podíleli na organizaci sbírky. Jim patří naše upřímné poděkování za čas věnovaný této akci, energii, píli a trpělivost.

*Marcela Náhlíková - koordinátorka TS pro ústeckoorlický vikariát při OCH Ústí nad Orlicí*

### Život Boží krtem přijali

8.1. Patrik Bárnet



### L sku, ctu a věrnost si slíbili

7.1. Bernard Jech  
a Jana Divišová



### Ke vzkříšení jsme vyprovodili

3.1. Josefa Maixnera 67 let  
19.1. Vladimíra Zamazala 91 let  
2.2. Jaroslava Dolečka 91 let



### Poděkování

**Všem, kteří pomáhali při Tříkrálové sbírce** i všem štědrým dárcům. V naší farnosti se sešlo opět nejvíce peněz z celého vikariátu (poměrně k počtu obyvatel) – což svědčí o jménu, které si Charita svou službou potřebným získala, i o sociálním citění lidí v naší farnosti.

**Charitní ples** se opět po všech stránkách vydařil. Přicházíme nejen za příjemnou zábavou, ale i vyjádřit uznání všem, kteří pro charitu – milosrdnou láskou – pracují, i těm, kteří ji podporují.

Při předtančení tančily děti z tanečního kroužku, jimž se rok a půl věnují manželé Jantačovi. Moc pěkné podívání.

**Děkujeme Pavlu Vaníčkoví** a jeho firmě GS Agency, v.o.s., za vytvoření webových stránek naší farnosti ([www.letohrad.farnost.cz](http://www.letohrad.farnost.cz)). Dostáváme řadu pochval, i od lidí, kteří se v této věci vyznají. Každý týden naše stránky navštěvují desítky a desítky lidí. Děkujeme Pavlovi za spravování stránek a všem, kteří připravili obsah stránek.

### PODĚKOVÁNÍ

**patří pěveckému sboru a hudebníkům pod vedením Petra Hoffmanna** za velmi hezky provedenou skladbu slavné Rybovy půlnoční mše, kterou jsme oslavili vánoční svátky v kostele na Orlicí.

Byl to neocenitelný zážitek. Nám starším to připomnělo mladá léta, kdy tato skladba byla zpívána každý rok o „půlnoční“. (To mi šeptal v kostele Jiří Šťovíček, zvaný „polský“.)

Do nového roku přeji všem účinkujícím, aby jim to stále hezky zpívalo a jedenkráte i s těmi pastýři došli do toho nebeského Betléma!

*Alois Tacl st.*



**S obdivem a vděčností** jsme vyprovodili k Pánu Bohu vážené a výrazné osobnosti naší farnosti, pana Vladimíra Zamazala a pana Jaroslava Dolečka. O obou platí věta z knihy Sira-chovcovy: Pečuj o své jméno, to tě přetrvá spíše než tisíce pokladů světa. (Sir 41,12)

**Panu Václavu Faltusovi**, širokodaleko známému imitátorovi, šířiteli dobré nálady, milému příteli, příjemnému kamarádovi, člověku dobrého srdce, farníkovi, ministrantu a letohradskému občanovi přejeme k jeho padesátinám vše dobré a stálou jiskru vtípu.

*Letohradská farnost*

#### JAK JSME HOSPODAŘILI V LOŇSKÉM ROCE?

O našem hospodaření s obdarováním od Boha se neodvážíme mluvit. K božím darům jen přispíváme svou péčí. Víra je osobním vztahem, je naší odpovědí na přátelství boží. Bůh nám svěřil náš život a starost o ty, jimž jsme schopni být nablízku. Něco se nám daří, něco ne. Prosíme Boha o milosrdenství a své blízké o shovívavost. Vyčísřit se dá jen to, co obsáhnou čísla. Ochotu, přátelství, porozumění, velkorysost, nezištnost, obětavost, a vše ostatní co patří ke krásnému lidství, zná dopodrobna jen ten, jenž vidí do našich srdcí.

Všem Vám děkuji za Vaše hospodaření s dary od Boha, za vztahy s druhými, za hospodaření s časem, za všechnu pomoc potřebným a farnosti. Pozorujeme, jak se každý čím dál víc stahuje na svůj píseček. Tím více děkuji za Vaše porozumění k vytváření společného života farnosti. To vše patří do bu-

dování božího království.

Potřeba oprav kostelů nám dělá velikou starost. Letos se podařilo opravit oplechování střech a omítky věží orlického kostela. Čeká nás oprava vnitřních omítek a vymalování, potřebujeme novou dlažbu a nové lavice, atd.

Lukavští se pustili do opravy varhan, celkový rozpočet je zatím 511 000 Kč (ale už se zjistilo, že je třeba ještě vyměnit podlahu pod varhanami). Obec přispěla 150 000 Kč, farníci a občané přispěli 157 000 Kč.

Letohradské varhany čekají až přijdou na řadu. Stále mě děsí havarijní stav střechy zvonice u kostela sv. Václava. Omítky na kostele sv. Václava si všimněte sami, ale to není žádná havárie. Špatný je stav kaple a ambitů na Kopečku, střechy a porušená statika zhoršují jejich stav. Márnice u kunčického kostela je v naprosto havarijním stavu, ale ta je

pro náš život nejméně potřebná.

Staráme se. Ještě jednou děkuji za všechnu Vaši společnou pomoc, děkuji všem, kteří si starost o společné berou za své a pomáhají.

*Václav Vacek*



## HOSPODAŘENÍ FARNOSTI

V ROCE 2005

A. PŘÍJMY

### 1. SBÍRKY

a/ pro farnost	
varhany Lukavice	13 500,-
svatováclavská sbírka	17 000,-
ostatní sbírky pro farnost	301 053,-
celkem pro farnost	331 553,-

b/ na cizí účely

svatopetrský halář	9 677,-
plošné pojištění	27 409,-
potřeby diecéze	10 116,-
bible pro Etiopii	10 266,-
charita + adopce na dálku	34 897,-
bohoslovci	13 439,-
církevní školy	10 250,-
misie	24 773,-
celkem na cizí účely	140 827,-
sbírky celkem	472 380,-

### 2. DARY

oprava orlického kostela	100 000,-
osvětlení Mistrovce	10 000,-
ostatní dary	93 975,-
dary celkem	203 975,-

### 3. ÚROKY

11 411,22

### 4. PŘÍSPĚVKY

Krajského úřadu:	
střecha orlic. kostela	300 000,-
obce:	
Město Letohrad – na Orlici	200 000,-
celkem	500 000,-

5. DARY ZA SVATBY A POHŘBY	16 800,-
6. NÁJEMNÉ	9 088,-
7. PRODEJ A JINÉ PŘÍJMY	130 350,-
PŘÍJMY CELKEM	1 364 206,60

### B. VÝDAJE

1. mzdy	16 138,-
2. daň z příjmu zaměstnanců	2 480,-
3. bohoslužebné výdaje	22 147,50
4. režijní výdaje	233 367,20
5. oprava orlického kostela	598 717,-
6. oprava varhan v Lukavici	13 500,-
7. Odeslané sbírky a příspěvky	150 557,-
- do diecézního fondu	32 550,-
odeslané sbírky celkem	196 607,-
8. Daň z nemovitosti	2 375,-
VÝDAJE CELKEM	1 071 831,70 Kč

Rozdíl příjmů a výdajů	292 374,90
Počáteč. stav k 1.1.2005	1 115 953,84
Konečný stav	1 408 328,74 Kč

Z toho účelově vázano:

oprava osvětlení Mistrovce	10 000,-
lavice pro Orlici	299 800,-
oprava parkánu – Kunčice	8 000,-
opravu varhan - Letohradě	72 838,20
za prodané pozemky	440 200,-
na křížovou cestu Orlice	40 000,-
Celkem účelově vázano	870 832,20

Volné prostředky	550 996,54
------------------	------------

## VZPOMÍNKA NA PANA ZAMAZALA

Často teprve u rakve zesnulého vypočítáváme jeho zásluhu. Proto moje vděčnost patří našemu bývalému panu starostovi, nyní radnímu, Ing. Petru Šilarovi. Ten se nebál panu Zamazalovi předat v kostele sv. Václava medaili za statečnost. Také můj dík patří našemu panu faráři Vackovi. Ten mu ještě za jeho života při oslavě jeho narozenin v Okénku projevil úctu.

Děkuji také Vám všem, kteří jste se na něho usmáli, když po letech jeho velkého utrpení jste ho potkali. Pan Zamazal byl vzácný čestný člověk a přítel mého manžela. Oba dva tam na tom uranu pod tou zemí fáráli. Často si také o těch hrůzách vypravovali. Nikdy však jsem od nich neslyšela slova nenávisť. Jen se radovali, jak si všichni navzájem pomáhali. Vědomě pak na světě nikomu neublížili a zemřeli s čistým svědomím, že budou stát před Boží branou. Nakonec oba jako by na několik dní někam odešli a už se domů nevrátili.

Vážená zarmoucená rodino, necht' Vás bol nad odchodem Vašeho tatínka na věčnost zmírní naše ujištění, že na pana Zamazala budou všichni dobří lidé vzpomínat s úctou a láskou.

Pán Bůh Vás opatruj, o to prosí hodně stará  
Věra Ruprechtová

## ZEMŘEL JIŘÍ CIESLAR

- významný filmový a literární kritik. Měl v Letohradě přátele, byl také pravidelným čtenářem Okénka.

Jeho odchod neneseme lehce. Přesto okolo jeho pohřbu vzniklo mnoho pozoruhodného. Od novinových článků, krásného úmrtního oznámení (červeně orámovaného – neboť byl milovníkem červené barvy), projevu těch, kteří na pohřbu mluvili, písní, muziky a biblických textů, kterým jsme při pohřebním obřadu naslouchali, až po rozhovory a nová seznámení těch, kteří přišli po obřadu do sákrstie na pohoštění. Byl jsem dojatý, když jsem nahlédl do „kondolenčních“ archů. Při vzpomínce pana Jiřího Peňáze jsme Jiřího viděli jako živého.

Když se narodí dítě, chceme si je pochovat v náručí. My jsme si ve středu společně pochovali vzpomínku na Jiřího, abychom byli schopni jej trvale chovat ve svých srdcích. To vše je nemalý kulturní počín. Jiří nás dál

## VZPOMÍNKA NA JIŘÍHO CIESLARA

Všichni víme, co s Jiřím ztrácíme. Naštěstí jsme jím byli ale natolik obdarováni, že i když už fyzicky nepřítomen, zůstane tu s námi stále, jako radostná a vzácná hodnota i našich zde dočasných životů. Pro mě třeba nadlouho zůstane spojen se zvláštním uměním pojídání broskve a jednání s úřady. Byl jeden z posledních teplých dní loňského

*Rekl' jí já jsem vzkříšení i život.  
Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.  
Evangelium podle Jana*

*PANE BOŽE VYPĚLŮŤ NAU DUŠI  
ZBAV MĚ CIZÍCH HLAVU  
CIZÍCH POKHEDU  
CIZÍCH OBDIVU  
A CIZÍCH PŘEDBÍMÍ!  
PANE BOŽE, SEVĚŤ MĚ V SOBĚ.*

Oznamujeme přátelům  
smutnou zprávu,  
že dne 16. ledna 2006  
v nedožitých 55 letech  
prošel branou smrti  
naš milovaný tatínek,  
syn, bratr, manžel a přítel

Prof. PhDr.  
**Jiří Cieslar**  
pedagog FF UK,  
filmový a literární kritik,  
milovník svých dětí  
a také čaje, dobrého doutníku,  
červené barvy a bosých nohou.  
Moc nám chybí a moc to bolí.

Společně poděkujeme za čas s ním,  
který nám byl dán,  
ve středu  
25. ledna 2006  
v 15 hodin v kostele sv. Salvátora  
u Karlova mostu v Praze 1.

Olga Věra, Jiří Š., Eliška,  
Veronika, Jakoubek a Aia  
děti  
Eva  
manželka  
Milada  
matka  
Pavel a Petr s rodinami  
bratři  
redakce A2, katedra a přátelé



podzimu. Jdu po Jindřišské ulici a vtom kus před sebou zahlédnu známou siluetu převyšující o hlavu ostatní chodce. Chůze toho muže neodpovídala běžné potřebě přemístit se z bodu A do bodu B. Šel po chodníku, ale jako by plul či plaval v teplém proudu, který ho mírně nadnášel a pomáhal mu v pohybu.

Šel jsem chvíli za ním a sledoval ten pozoruhodný zjev. Jiří v jedné ruce pohupoval s malou koženou aktovkou a v druhé, jak jsem zjistil po přiblížení se k němu, opatrně prsty svíral nakousanou broskev. Nepojídal však ten dužnatý plod jako by to činil pravděpodobně každý z nás, tedy snažil by se ho co nejrychleji a nejopatrněji, aby se nepobryndal, zlikvidovat rychlými kusanci. Nikoli Jiří, ten jej vychutnával přímo rozkoš-

nicky, pomalu broskve okusoval, přičemž postupně směřoval k pecce. To už jsem ho sledoval z blízkosti. Štáva mu stékala po prstech, po dlaních i po předloktí až k vyhrnutým rukávům košile. Jiří si občas prsty nerušeně oblízl, přičemž se zastavil a cele se věnoval oné činnosti. Už jsem to nevydržel a upozornil na sebe. „Ááááá, esejista“, zvolal Jiří, který občas, nikoli však při psaní, hodně přeháněl – a rozmáchnul se rukou, v níž stále držel okousaný zbytek broskve. Na brýle mi dopadlo pár sladkých kapek. „Kdepak, ty jsi grand esseyista“, odpověděl jsem mu, jak jsem měl léta ve zvyku já – a vůbec jsem nepřeháněl. „Kam si tak vykračuješ?“ zeptal jsem se. „Ale, jdu tady na poštu...“ – „Poslat telegram?“, zeptal jsem se mírně ironicky, ale vzhledem k našim společně sdíleným



zálibám ve starých věcech nikoli nesmyslně. „Vyměnit cosi k internetu. Nějak si to nerozumí s mým systémem. Pojd' se mnou.“ Takové výzvě, slibující nevšední zážitek, jsem nemohl odolat.

Ve firemní prodejně Telecomu, sídlící na poště, vzbudila naše dvojice okamžitě pozornost. Jiří stále ještě držel v prstech mokrou pecku, na které pořád zůstávalo několik soust. První, čím upoutal firemní personál bylo hledání místa, kam by zbytek broskve odložil. Nabídnul jsem mu noviny, které jsem položil na pult a Jiří skutečně na ně umístil ono ovoce. Mírně si utřel dlaň do kalhot a otevřel elegantní koženou aktovku, o níž mi ještě předtím stačil říct, že ji před pár dny našel vyhozenou u popelnice. Společně jsem se podívali nad tím, jak krásné věci lidé zbytečně vyhazují. Další překvapení následovalo: z té malé aktovky vytáhl neuvěřitelnou spleteninu kabelů, kterou sebevědomě položil na pult. Pak vytáhl jakýsi malý předmět, takovou pochybnou krabičku. Personál ve firemních stejnokrojích zíral. „Potřeboval bych ji vyměnit, tahle není funkční k mému systému“, překvapil mě Jiří tvrdě vzneseným požadavkem. „To ale musíte vrátit v původním balení“, reagoval mladík na druhé straně pultu. „A co ta šňůra?“ „Toho si nevšímejte, nebo si ji vezměte také“, řekl Jiří. „Bez původního obalu vám to nevyměníme“, odporoval mladík. Vypadalo to na konflikt. Vtom Jiřímu zazvonil mobil. Vzal ho a vzdálil se. Zůstal jsem s prodávacem a klubkem šňůr, jakýmsi přístrojem a nedojedenou broskví sám. Začal jsem improvizovat: „Víte, že podle zákona na ochranu spotřebitele musíte přijmout reklamovanou věc i bez původního obalu“, zkusil jsem to a vžil se do role. Mladík odpořoval, že o tom neví, ale znejistěl. „Samozřejmě, obal může být poškozený nebo vůbec chybět, důležitý je obsah. Přinesu vám sbírku zákonů. Ale zatím mi zavolejte vedoucího.“ Mladík bezradně odběhl. Jiří nikde. Za mnou fronta udiveně čekající na další vývoj. Za chvíli přišla paní vedoucí: polekaně se na mne, možná ještě více na tu pecku a hromadu šňůry dívala, a rychle si pravděpodobně uvědomila, že bude lepší neodporovat. To se již Jiří vracel: „Tak co, vyřízeno?“ „Samozřejmě vám tu věc vyměníme“, souhlasila rychle vedoucí a bylo patrné, že si všichni oddechli. Krabička byla vyměněna a mně přiložili jakési lejtstro k podpisu. Málem jsem ho již podepisoval, na poslední chvíli jsem ho přistrčil k Jiřímu. Ten byl chvíli překvapený, proč ho nechci podepsat já. V ruce už zase držel tu nedojedenou broskvev. “

Vyšli jsme ven jako vítězové. „Tak to bychom měli. Můžeme si jít dát kávu“, řekl Jiří a konečně se zbavil pecky.

Když jsme se pak po kávě a snad i nějakém malém šnapsu rozloučili, sledoval jsem mizivého Jiřího, jak pluje v davu a zdálo se mi, že opět má v ruce broskvev a jistě mu její sladká šťáva stéká po předloktí.

*Jiří Peňás*

## DOTAZ A ODPOVĚĎ

Milý pane Rybáři,

říkáte, že těsně před smrtí se všichni lidé setkají s Kristem a on se zeptá, „chceš ten věčný život?“ Z čeho pramení toto vaše přesvědčení? Jsem praktikující katolička, moje víra je založena na poznání Boha v životě a Bibli. Ale tam jsem se s ničím takovým nesetkala...

Milá paní Miroslavo,

možná jste se setkala s jiným učením, dříve velice známým v církvi, např. že nepokřtěné děti nikdy nepřijdou k Bohu, že je pro ně připraven tzv. limbus puerorum (dříve i hrobečky v neposvěcené zemi). Bůh jako revizor: nemáš křestní list, nemůžeš dál. Porodní bába nestihla včas pokřtít – neseš si následky navěky! Matky těchto dětí trpěly po celý život. Bylo to založeno na poznání Boha a na Bibli? Tak pokřivený obraz Boha, Krista, po celá staletí nikomu nevadil! Pán Bůh se musel vejít do středověkých formulí, do našich lidských omezených schémat! V nich se pohybujeme až dodnes... Možná jste se setkala se spravedlivým Soudcem, ale neslyšela „kdo ve mne věří, ten nepodléhá soudu“? A je mnoho jiných slov Kristových, moudrých či vůbec neznámých, často se nehodících do „systému“.

Právě začala v Římě zasedat komise teologů, týkající se otázky nepokřtěných dětí a pod. Dost pozdě. Mne učili už před 50 lety učitelé věrouky, že je Kristus přítomen osobně při smrti každého člověka, ještě před Soudem. Jako je svátostně přítomen při důležitých životních situacích ( narození – křest, dospívání – biřmování, hřích – odpuštění, nemoc – pomazání, manželství...) tak je přítomen ve chvíli nejdůležitější pro věčnost každého člověka. „Nechce ztratit nikoho z těch, které mu Otec dal“. „Všechno je přece stvořeno skrze něj a kvůli němu“. Všechno trvá dále jen skrze něho... Já jsem dveře... Nikdo nemůže přijít k Otci leč skrze mne... Přijdu a vezmu si vás k sobě... A u Lukáše: Vychází z výsosti, aby zazářil těm, kdo žijí v temnotě a stínu smrti... - V liturgicky kultivovaných zemích se modlí v Krédu: „vstoupil do říše smrti“ – místo našeho nepochopitelného „sestoupil do pekel“. Milá Sestro, jsou různé cesty víry: lepší a horší. Už jsme mnohokrát zažili, že náboženství umí být nelidské. Strkalo do pekla popletené lidské mozky, i nevinné děti do limbu. Ne každé pojetí Boha je stejné. Ne všechny cesty víry vedou stejně ke spáse. Možná se více řídit Mojžíšem než Ježíšem. Promítat si falešného Otce, ne milosrdného otce marnotratného syna. Víra není levná věc. Člověk nemůže žít z abstraktních a suchých formulí zastaralých dogmat, ale dogmat stále oživovaných hlubším a hlubším poznáním Trojice a jejich plánů. Co mělo být kdysi pomůckou k pochopení procesu spásy, může se dnes stát koulí na noze teologie. Myslím teď např. na starověké vykupování otroků nebo středověké urážení

Majestátu bez možnosti satisfakce, zástupné oběti pohanské i židovské atd.

Slovenský profesor Bábora vypořádal, že jeho debilní a imbecilní svěřenci ve chvíli smrti pojednou změní svou ubohou tvářnost a pronesou poprvé rozumnou větu. Dával to do souvislosti s uvolněním duše od pochroumaného těla v hodině smrti. Kdo z nás, milá Sestro, nemá také trochu pochroumané tělo, mozek, myšlení? Komu se teprve v hodině smrti neotevrou nečekané a netušené obzory? Uvolní se neblahé vazby naší omezenosti a „neomylnosti“? Můžeme si myslet, že v této nejdůležitější hodině člověka je Bůh odvrácen a jen čeká, aby soudil – anebo už „zdaleka vyhlíží“ vracejícího se syna a nabízí mu náruč (viz evangelium Lukáše). Už ve Starém Zákoně je řečeno: I kdyby matka zapomněla na plod svého těla, já nezapomenu, praví Hospodin. A to je prosím Starý Zákon. Uchvátil i Bacha: moteto „Neboj se, volám tě tvým jménem...“ (Izaiáš).

V Římě zasedají teologové. Kéž by nezůstali v imaginárním světě abstraktní teologie! Ať pozná svět, že Bůh je Láska!

Přeji Vám, milá Sestro, abyste si vybrala sentenci, která Vám dá více důvěry do „budoucnosti“ věčnosti!

*Váš Jan Rybář*



### Husa na provázku

Brněnské divadlo Husa na provázku nově připravilo divadelní hru Bratři Karamazovi. V zajímavém rozhovoru LN 7. 2. 2006 šéf divadla Vladimír Morávek říká: „Všichni jsme prokletí synové hříšných otců. Tíha toho nás žene ke stavu nepřítčnosti a šilenství. Musíme si vybrat: buď přijmout šilenství nebo se mu vzepřít a to je vzkříšení. Je třeba udělat něco pro obnovení duchovního světa. Netvrdíme drze, že všichni mají věřit v Boha – nemáme na to právo. Ale tvrdíme, že nebude nikdy klidu pro nás, Karamazovce, dokud neuděláme rozhodnutí ve prospěch této své duchovní obnovy. Kdo to neudělá, tomu není pomoci. Nelze dobře žít bez Boha, stejně jako nelze dobře žít bez elementární hygieny. Každý musí ve svém životě instalovat nějaký řád.“

Pojedme se na toto divadlo podívat. /v

## DOPISY ČTENÁŘŮ

### KŘÍŽ NA ORLICI

Uprostřed obce Orlice u silnice, u bývalého Vincova statku stojí kříž. Tyto symboly se kdysi stavěly zpravidla kvůli událostem, které se na tom místě staly. Před 100 lety vlastnil statek zámožný sedlák p. Vincenc Adamec. Pro svou drobnou postavu měl přezdívku Vendík. Kvůli osudu, který těžce nesl, se dal na pití. Tak došlo k zadlužení statku, jak se tehdy říkalo na „buben“. Když v hostinci někteří jeho sousedé vtipkovali, s úsměvem vždy pravil: „Však počkejte, před mým statkem se ještě jednou bude smekat.“ To se ještě nevědělo, co tím myslí. Došlo k nucenému prodeji statku, k dražbě. Sám Vendík si za peníze, které zbyly po zaplacení dluhů, koupil ze své zahrady u silnice parcelu 4x4m a dal na tom místě tento kříž postavit, takže se pak říkalo, že smeká před křížem a ne před statkem. Vendík se odstěhoval do obecního chudobince, kde velice chudě žil, neboť tehdy ještě nebyly žádné důchody. Byl rád, když některý soused ho pozval na oběd. Když se jedenkrát takto domů vrátil, padnul před Orlovnou, kde mrtvice ukončila nejen jeho život, ale i bídu, kterou ke konci života měl.

Takže kříž, který stojí u bývalého Vincova statku jako němý svědek této události, byl pořízen za zbytek peněz, kdysi propitého velkého statku.

*Alois Tacl st.  
(Pozn. red.: Historicky není jasné, zda se tato událost vztahuje k Vincenci Adamcovi nebo k Vendělinu Mikyskovi, podle něhož byl statek pojmenován „u Vendů“.)*

## NÁŠ ROZHOVOR

**JAKUB KELLER** (34) je 7 let evangelickým farářem v Horní Čermné a teď, po dobu nepřítomnosti faráře v Letohradě, vypomáhá i v letohradském evangelickém sboru.

**Jak velká je Vaše farnost v Horní Čermné?**

Do farnosti patří Horní a Dolní Čermná, Nepomuky, Horní Třešňovec a okolí, centrum je v Horní Čermné. Pokud jde o počty – i když ty o „velikosti“ vše nevyovídají – nedělní bohoslužby navštěvuje průměrně 60 lidí a v Třešňovci 12. Podle kartotéky je tu asi 460 věřících. Mnoho lidí sem, zvláště v letních měsících, přijíždí připomenout si své evangelické kořeny.

**Celý život jste žil v Praze. Jak jste si zvykal na vesnici?**

Být „pražák“ není až taková překážka, jak by se mohlo zdát. Víc než na zvyku, myslím, záleží na přijetí – krásná to zkušenost. Vnímám vděčně, že mě tu lidé přijímají, a je to vzájemné. Žijeme tu s rodinou mezi vstřícnými, otevřenými a tolerantními lidmi.

**Pracujete úspěšně s mládeží. Máte nějaký návod na to, jak „přitáhnout“ mladé?**

Nemyslím, že bych byl úspěšný. A i když se pastorační mládeže zabývá poměrně dlouho, žádný recept nemám. Během těch 7 let v Čermné nám bylo dáno spoluprvytvořit několik předkřestních a předkonfirmačních skupin, v nichž bylo možné zakusit životní oporu a vzájemnou důvěru, což jsou ohromné dary. Mládež se schází každý pátek na faře (asi 15 lidí), a jednou za měsíc uspořádají čajovnu pro sebe i pro veřejnost. Sedí u čaje, povídají si, poslouchají muziku... Mladí lidé potřebují mít prostředí, kde je jim dobře a kde si můžou povídat. Potřebují prostor, aby mohli hledat cestu sami k sobě...

**Jak k mladým přistupujete? Někde bylo velmi hezky řečeno, že v každém dítěti je dobré vidět budoucího dospělého, a v každém dospělém dítěti, kterým byl...**

To je jistě zcela dostatečný základ. Slyším v něm úctu, respekt, lásku k dítěti a k člověku vůbec. Žádný jiný způsob neznám. Mým cílem při pastorači mladých je doprovázet je při jejich růstu víry, při hledání místa v životě, při překonávání různých životních zvrátů... **Doprovázet mladé je možná těžší než dospělé, ne?**

Setkávání s mladými jsou velmi nabitá. Tolik témat, která se rychle otevrou, tolik otázek, tolik věcí – často těžkých – k řešení... Dospělý je možná více opouzdřen a vyjádří opatrněji, co řeší, co je pro něj rozhodující. Proto je někdy naopak snazší doprovázet mladé, nastoupíte do jejich vlaku, ani nevíte, jak.

**Občas můžeme slyšet, že mladí jsou dnes horší než jsme bývali my..., „to za našich časů nebyvalo...“ Jsou dnešní mladí opravdu horší?**

Určitě nejsou horší. Uvědomuji si to i u svých dětí, které napomínám za něco, co jsem sám kdysi dělal. Mladí lidé jsou bezesporu krásní! A jsou, doufám, svobodnější, než to „za našich časů bývalo“.

**Jak lze skloubit rodinný život s posláním faráře?**

Je to obtížné, ale možné. Jedna obtíž je například ta, že se u svých dětí dostávám do dvojí role – otce a faráře. Proto se snažíme, a budeme se dál snažit, dětem poskytnout kontakt i s jinými faráři. Pak je obtížné rozvrhnout si a vybalancovat čas a energii v setkáních s druhými lidmi... Ale i to je možné se učít. Ostatně učí se to mnoho lidí v mnoha pomáhajících povoláních.

Máme čtyři děti, manželka je zatím na mateřské dovolené, až začne pracovat (jako speciální pedagožka), leccos se zase změní. Pro mě je opora manželky velmi důležitá. Můj život je spojen s jejím, bez ní bych si ho nedovedl představit...

**Čeho byste chtěl ve své farnosti dosáhnout? Kam směřujete založením své bytosti?**



Jedna z mých vizí je obraz marnotratného syna. Je farnost místem, kam může kdokoli kdykoli přicházet a vracet se? Je místem, kde může každý člověk zakoušet přijetí od Boha? To bych si přál. Dále je pro mě podstatný obraz hostiny – lidí ve vzájemnosti u stolu. Ví o sobě, potkají se tváří v tvář, znají společnou radost a společné ticho. K tomu si přičítají odpovědnost za celou komunitu obce a města, kde žijí, mají schopnost podpořit dobré sociální projekty...

**Do dolnočermenského farního časopisu Poutník jste na otázku po plánech do r. 2006 odpověděl: „Čekám, že bude přicházet mnoho nových otázek vyjádřených ve větě: „Kde jsi, člověče, a k čemu?“ Myslíte, že se člověk může minout se svým posláním?**

Horší by bylo, kdyby se člověk minul s touto základní otázkou. Posláním člověka je setkat se s ním. Kde jsi? To je první otázka v bibli, Boží otázka člověku... Její tázání nás provází stále. Ovšem ne jako zoufalství, ale dobrodružství hledání, stavění se na nohy... Každý náš krok je rozhodováním. Jistě, kolikrát se nám zdá, že jsme šlápli vedle, ale bylo to naše rozhodnutí a věřím, že Bůh člověka doprovází v každé situaci, ať se rozhodneme jakkoliv...

**Co, podle Vás, chybí dnes lidem?**

Ujistění, že jejich cesta je schůdná a ujistění, že jdou správně. Mnoho lidí hledá pomoc pro své životní rozhodování. Mnoho lidí hledá člověka, který by byl blízko. „Pane, nemám člověka“ – zaznělo kdysi u jednoho rybníka (Jan 5), a zní to v různých obměnách dodnes.

Ono není vůbec špatné se chvíli neptat, co mi chybí, ale rozpoznat, co mám, a najít v tom sílu! Máme toho víc než dost, a ani o tom nevíme...

*Děkujeme za rozhovor.*

*/M*

## NAŠE RODINA

### UČÍ SE NAŠE DÍTĚ DOSTATEČNĚ?

V mnoha rodinách možná vysvědčení volá otázku: Učí se naše dítě dostatečně? Neměli bychom se věnovat učení i v těch tzv. volných dnech s mnohem větším úsilím? Není nakonec těch volných dní až příliš mnoho? Co nakonec bude s těmi všemi úkoly z učebnic matematiky, jazyka a čítanek? Nepromeškají děti čas, který jim pak bude chybět při přípravě na vyšší stupeň?

„Při důkladnější úvaze se ukazuje,“ říká pedagožka Hanelore Bares v časopise *Spielen und lernen*, „že děti se ve vězích, v nichž se zdánlivě nic neučí (protože „jen“ něco tvoří, hrají divadlo nebo odpočívají), opravdu naučí celou řadu věcí. Avšak jinak a také jiné než při běžném vyučování.“ Sociální učení, plánování, podpora kreativity, jemné motoriky a vnímání těla – to jsou jen některé z výukových cílů, které jsou formulovány v rámcovém vzdělávacím programu. Dítě přitom tyto schopnosti může získávat jen tak, „mimořádně“. „Radujte se, když je ve třídě vašeho dítěte ještě čas k předvánočnímu slavení, různému kutění, zpívání a hraní. Takové chvíle jsou neodmyslitelnou součástí skutečného školního života a obzvláště pomáhají utvářet společenství. Žádné starosti – učení nepřijde zkrátka, naopak! Zkušenosti, které tak dítě získá, nemusejí pozitivně ovlivnit jen jeho společné studijní a pracovní chování, ale především také podpoří a posílí jeho osobnostní rozvoj,“ tvrdí H. Bares.

Když se v třídě panuje uvolněná atmosféra, v níž se děti cítí dobře a s radostí se podílejí na nabízených činnostech, jsou to ty nejlepší předpoklady ke (znovu)posílení jejich sebevědomí a radosti z učení.

Právě při těchto aktivitách jsou děti obzvláště motivovány; hodně z nich se v takových obdobích zapojuje podstatně víc než jindy a jsou soustředěnější než při obvyklém vyučování. Asi nikdo nemůže popřít, že získávají cenné zkušenosti, které v životě mnohokrát využijí. A o přípravu na život koneckonců ve škole má jít především.

*Děti a my I/2006*

### VZPOMÍNKY NA VÁLEČNÉ UDÁLOSTI

*Pan František Holeček (1912) vzpomíná na válečné události v Letohradě (Kysperku).*

„Ptáte se, jak tady probíhalo osvobození? 5. května byla sobota a já šel zrovna k holiči. Na křižovatce pod náměstím vidím, jak se dohadují dva civilisté s dvěma německými vojáky. Ti jim předali své zbraně, a při tom se smáli – žádný odpor. Později již bylo rušněji. U železničního přejezdu, co je dnes čistíčka, partyzáni s nádražáky zajali německý vlak se zbraněmi. Zbraně si rozebrali místní odbojáři. Některé akce již řídil RV (revoluč-

ní výbor). Doma mě očekával jeden člen RV s civilistou, který mne žádal, zda mu vypomůžu s benzinem, že se musí rychle dostat do Poličky, jinak že by nedojel. Měl jsem v kanystru asi 10 litrů – přiděl na odzkoušení vozů. Tak jsem mu to dal. To bylo celé mě „zásobování“ benzinem, později mně tak připomínané.

Ve škole v Komenského ulici byl za války německý lazaret a v Novém dvoře měli parkoviště aut. Já měl v Novém dvoře dílnu, takže jsem měl hodně události „z první ruky“. Navečer 5.5. se proslechlo, že z Klášterce přichází vojsko a volksturm. V průjezdu do dvora držel hlídku pan Majvald. Nevím, zda tam byl určen nebo se tak sám rozhodl, ale přišel mi říci, že už jdou. Část šla směrem k nádraží, ostatní k městu. Zavolal jsem na národní výbor, že do města jde německé vojsko, ať se podle toho zařídí. Jeden z výboru se ukryl na zámku. Když později paní hraběnka žádala o státní spolehlivost, byla jí odmítnuta. Dle výpovědi pana Kryštofa, sloužícího na zámku, řekla tomuto člověku: „Když jste byl u mě schovaný, byla jsem spolehlivá, a teď už nejsem, že?“ Po zavolání na národní výbor jsem odešel domů. Asi za půl hodiny se ozvalo bouchání na dveře, venku stáli tři z volksturm, a že si ráno se mnou pohovoří za to zásobování benzinem. Ráno nikdo nepřišel. Byla neděle, a když jsme seděli u oběda, vtrhli do bytu čtyři vojáci – ty, co měli černé uniformy s lebkou: „Hier ist partyzanen!“ Když jsme jim řekli, že u nás žádní partyzáni nejsou, zase odtáhli, ani nic neprohliželi. Asi taky už na to válčení kašlali...

V neděli, když situaci ovládli zase Němci, přihnal se garážmistr z lazaretu, navztekaný a s pistolí v ruce, že být panem majorem (to byl velitel lazaretu), tak by nás nechal všechny postřílet za ten puč, a že jsem to zásoboval jejich benzinem. Řekl jsem mu, proč se rozčiluje, že benzin v lazaretu je tam, kam si ho uložili. Když viděl u dílny částečně zamaskované dva sudy, uklidnil se.

Ten den začalo stěhování lazaretu. Velitel mi vzkázal, zda bych udržel v pojezdém stavu jejich dva mikrobusey s červeným křížem. Někteří z pacientů nebyli už schopni jiné přepravy.

V té době zastavil před dílnou nákladní vůz a dva vojáci počali z valníku shazovat plechové bedny. Jeden na mne volá: „Zahh-reparatur!“ a chtěli po mně pneumatiky. V dílně si vybrali tři kompletní kola, hodili je na valník a uháněli směrem na Šedivec. Těch beden bylo pět, každá označena visáčkou a místem určení. Bylo to vybavení zubní ošetřovny polní nemocnice. Každá bedna měla několik zásuvek a v každé účelně uloženy řady kleští, nůžek, injekčních stříkaček, vrtáčků, malý příložný rentgen u toho byl, skládací křeslo a více jiných pomůcek. To se již začali objevovat záhadní návštěvníci. Přišli dva, na rukáve měli pásku RG (revoluční garda), a když jsem se zeptal, co chtějí, nic neřekli a odešli. Asi okukovali, co by se dalo

ukrást. Raději jsem zavolal na národní výbor a řekl, aby se postarali, kam s těma bednami. Řekli, že až dají školní prostory do pořádku, bude ve škole zřízena zubní ošetřovna pro žactvo. Pokud vím, žádná ošetřovna ve škole z toho vybavení zřízena nebyla, a kam se to vše podělo, zůstává otázkou...

Také se začaly stěhovat různé německé podniky. Přijel za mnou dozorce z autoparku v Kostelci, abych připravil faktury za předané vozy, že se druhý den stěhuje pokladna. Řekl jsem, že to asi nestihnu – každý úkon musel být přesně popsán. Odpověděl mi, abych opsal předcházející, že už to stejně nikdo nebude kontrolovat. Moc jsem v to nedoufal, ale třetí den byly peníze ve sporné. Objednali, převzali, zaplatili. V tom byli Němci důslední.

Zato, když přišli Rusáci, vyzvali nás z okresu, abychom jim vycházeli vstříc, pokud budou potřebovat nějakou službu. Případné výdaje, že budou okresem vyrovnány. Některé opravy byly skutečně provedeny a také odebrán různý materiál. Vždy mi napsali v azbuce bumázku, takže jsem stejně nevěděl, co na ni napsali. O žádné velké částky nešlo. Když jsem se později na okrese tázal, komu mají být potvrzenky předány, bylo mi řečeno, abych to bral jako daň za osvobození...

V těch rušných dnech zastavilo na Orlici pro poruchu motoru nákladní auto se třemi německými civilisty. Nevím, kdo je zadržel. Byli označeni za gestapo a dopraveni do textilní továrny (nyní Perla). Zde také končil jejich život. Auto si zabral místní dopravce a dal k nám do opravy. Po prchajícím německém obyvatelstvu zůstalo na našem území značné množství vozidel, jak podnikových, tak soukromých, které byly označeny za trofejní. Pokud byly československé výroby, byly hlášeny na ústředí s udáním značky, typu a čísla motoru. Tam zase dohledávali zabrané vozy bývalí majitelé. Takto se také dozvěděla firma Hahn, železárný Bohumín, kde se jejich vůz nachází. Přijeli dva lidé, představili se, že jsou ze závodní rady fy. Hahn a mimo jiné se dotazovali, co se stalo s těmi třemi, co ve voze jeli. Byli to prý inženýři, říšíští Němci, dosazení za války do podniku. Byli to prý slušní lidé. Nechtěl jsem jim říct, jak skončili, a odkázal jsem je proto na národní výbor, tam že mohou dostat přesnější informace.

V Perle působila skupina několika našich lidí, kteří si osvojili právo rozhodovat o životě a smrti druhých. Jejich činnost byla bití a necitelné zacházení se zadrženými německými vojáky i civilisty. Taková to byla doba... V dnešní Perle tedy skončil život těch tří civilistů zadržených na Orlici. Jejich těla byla zahrabána v blízkém lesíku. Zadrženi vojáci, většinou řadoví, utíkali jednotlivě i ve skupinkách – možná, že někteří pocházeli z blízkých Sudet a prchali domů... Nahánění a zadržování prchajících Němců zajišťovala tříčlenná hlídka, která jezdila na koních po okolí. Dle svědka, pana Dvořáka, šli po polní cestě nad Kolonií dva vojáci.

Když k nim přijížděla tato hlídka, měli zvednuté ruce a jeden z nich mával jakýmsi papírem. Byl to major německé armády. Jeden z hlídky jej udeřil pažbou do hlavy, čímž mu způsobil vážné zranění, a oba pak byli odvedeni do dvora. Tam v kanceláři po bývalé lesní správě působili odbojáři, někdo z červeného kříže a dle potřeby přicházel lékař. Zde byl na základě průvodního listu a následkem zranění, při kterém přišel o oko, ten člověk dopraven do nemocnice v Ústí. Tam, že byl Němec, nemohl být umístěn mezi české pacienty, tak byl uložen v suterénu. O tom se dozvěděli jablonští občané a dojednali s nemocnicí slušnější zacházení s ním. Onen průvodní list mu totiž vystavilo město Jablonné, protože tento major se zasloužil o upuštění od represálií, které městu hrozily za záškodnickou činnost během okupace a v dopise bylo žádáno o jeho volný odchod. Ale jak ten člověk dopadl, to nevím...

A jaký názor mám na odsun Němců? Po první světové válce, když bylo území Sudet začleněno do ČSR, v hustě obydlených oblastech a městech se s tím Němci nikdy nesmířili. Byli rovnoprávními občany, měli svoje školy, povolenou politickou stranu SDP, zastoupení ve vládě. Henlein a jeho nacionální stoupenci ale stále usilovali o odtržení. Tak se toho dočkali. Mohlo to být provedeno přijatelnějším způsobem, zvláště pro ty, které politika příliš nezajímala. V našem kopcovitém kraji, třeba na Rokytnicku, měli ve svých chalupách, kde se toho na polí moc neurodilo a domácí dřevovýroba také moc nevynášela, co dělat, aby uhájili život. Pro ně to muselo být hodně kruté, opustit domov, kde žili po generace. Kolektivní vina vždy postihne také ty, kdo nic nezavinili... Nás by ovšem postihl podobný osud, kdyby válku vyhráli nacisté. Svým programem se přece nijak netajili: nebezpečně zlikvidovat, část obyvatelstva poněmčít a ostatní vystěhovat na Sibiř...

V Kyšperku žil nějaký Beránek. Zaměstnan byl v ČSD a za války byl oblastním vedoucím, jinak neškodný člověk. Občas oblékl tu jejich parádní uniformu a vyjel někam, patrně na sjezd SDP. Možná někdo z rodiny nebo on sám se prorekl, že má notes se jmény všech, co k němu chodili udávat. Chodíval na ryby u rotneckých luk. Tam ho po válce našli utopeného a notes se ztratil...

Po těch rušných dnech v roce 1945 se zase vše pomalu dostávalo do normálních poměrů. Navždy zmizely z vývěsních tabulí ty velké černožluté plakáty s hákovým křížem, oznamující: Za nepřátelskou činnost proti Říši byli odsouzeni k smrti:..., a v roce 1942 - Za schvalování atentátu na Říšského protektora byli odsouzeni:... Nebylo již obav o život a nejistoty, co zase přinesou příští dny.

Rok 1946 byl nejlepším poválečným rokem.



Foto: ing. Radka Linková

## O STAROSTI, OCENĚNÍ A PĚČI

Na Silvestra se náměstí okolo půlnoci víc jak hodinu otrásalo výbuchy. Nepohoršuji se nad mládeží. Ale poněkolkáté žádám představitele města o vyhrazení volných prostor k pyrotechnickým oslavám. Kostel sv. Václava je klenotem architektury, jeho štuková výzdoba je ojedinělá svou krásou. Za minulého režimu ničily statiku historických staveb vlnové nárazy způsobované nadzvukovými letadly. Není to tak dávno, co naši brigádníci pracně stahovali stavbu kostela ocelovými táhly, aby se zajistila porušená statika zdíva a klenby. Letos jsme 1. ledna našli na podlaže kus štukové výzdoby ze stropu.

Výbuchy jsou na uzavřeném náměstí zvukově efektní. Přijďte si poslechnout, jak zní petarda odpálená v podloubí. Několikrát jsem v minulých letech, i písemně, upozorňoval radnici na tuto bolest a tlumočil stanovisko památkářů.

Některá města nedovolují odpalovat petardy v historickém jádru města. Berou také větší ohled na zvířata (psi asi nejhůře snášejí naše hlučné radovánky). Zvířata jsou také našimi bližními.

Bezohlednost je nepřitelem kultury a lhos-

Zásobování se zlepšilo, některé druhy potravin již byly k dostání bez lístku - hodně jich dodala UNRRA (poválečná americká pomoc Evropě). V tomto roce vyhráli volby komunisté. Jejich předvolební heslo bylo: Pojď mezi nás, budeš se mít líp! Nastal rok 1947 a patrně politické třídění. Najednou jsem si všiml, že někteří známi, když se mnou při náhodném setkání hovořili, byli nějak jináči - uzavření. Po Únoru se dokonce otáčeli, zda je někdo se mnou nevidí... Tak bylo lépe nepřivádět je do rozpaků...

Nastala padesátá léta a nové politické procesy. To již neposílali na smrt nacisté, ale naši lidé - Čech Čecha... Při inscenovaných procesech manifestovala „dělnická třída“ voláním: - smrt zrádcům, smrt přísluhovačům Západu - vůči úplně neznámým lidem. Po čtyři desítky let trvala diktatura jedné politické strany. Proti odsouzení Milady Horákové, proti odsouzení ženy pouze za její politické přesvědčení, protestovala řada demokratických států. Přesto Gottwald smrt provazem podepsal... Nastalo znárodňování a vystěhovávání lidí z jejich majetků. Já jsem v této době, se značnými potížemi, které mi činil komunista Ing. Klepl, stavěl dům. Často dodnes vzpomínám na ty, co mi tehdy hodně pomohli a již nežijí..."

tejnost jejím hrobem.

Radujeme se z každého opraveného domu v Letohradě. My, bydlící na náměstí, dost přispíváme k pěknému vzhledu města. Pěči o domy nebo třeba i sbíráním povalujících se papírů na náměstí. Jsme vděční sousedům, kteří nedávno pořídili na svých domech nové omítky. Teší nás, když si návštěvníci Letohradu fotografují naše náměstí. My domácí si té krásy užíváme nejvíce. Ale před půl rokem se poblíž kašny objevila už druhá velká propagační tabule. Člověk ani nemusí být fotografem, nemusí ani cestovat po cizích zemích nebo navštěvovat jiná města, stačí pouhý cit pro krásu, aby mu podobná monstra vadila. Proč tam jsou? Kvůli získávání peněz z reklamy?

Václav Vacek

P.S. Sláva, jedna reklamní tabule už zmizela. Co ta druhá?

## K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

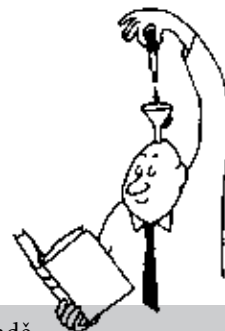
sobota 11.2. 18 h. Lukavice  
**neděle 12.2. 6. v mezidobí**  
 7.15 h. Letohrad Lv 13,1-2.45-46  
 8.45 h. Mistrovice Ž 32  
 10.15 h. Orlice 1 Kor 10,31-11,1  
 Mk 1 ,40-45

sobota 18.2. 18 h. Mistrovice  
**neděle 19.2. 7. v mezidobí**  
 7.15 h. Letohrad Iz 43,18-25  
 8.45 h. Lukavice Ž 41  
 10.15 h. Orlice 2 Kor 1,18-22  
 Mk 2,1-12

sobota 25.2. 18 h. Lukavice  
**neděle 26.2. 8. v mezidobí**  
 sbírka Svatopetrský halář  
 7.15 h. Letohrad Oz 2,16-22  
 18.45 h. Mistrovice Ž 103  
 10.15 h. Orlice 2 Kor 3,1b-6  
 Mk 2,18-22

Popeleční středa 1. března  
 18.00 h Kunčice

sobota 4.3. 18 h. Mistrovice  
**neděle 5.3. 1. postní**  
 7.15 h. Letohrad Gn 9,8-15  
 8.45 h. Lukavice Ž 25  
 10.15 h. Orlice 1 Petr 3,18-22  
 Mk 23,12-15



**Ok nko do farnosti** - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na [www.letohrad.farnost.cz](http://www.letohrad.farnost.cz)